

Waarnemingen april, mei, juni 2019

Peter Spierenburg

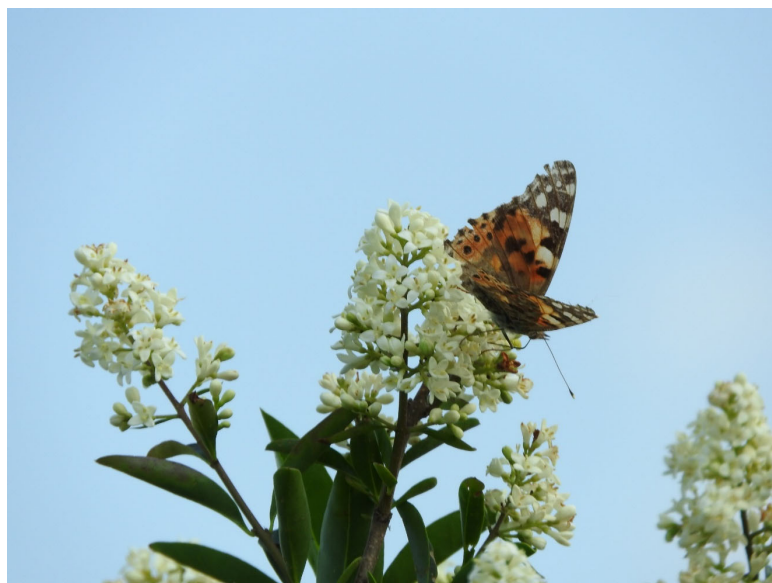
Waarnemingen zijn overgenomen van www.waarneming.nl. Hier is een volledig overzicht te vinden van de vogels en andere soorten die deze maanden in ons waarnemingsgebied zijn waargenomen.

Pleisterende Morinelplevieren

Willem Baalbergen deed in de vorige Strandloper verslag van zijn ontmoeting met de Morinelplevieren in de Van Limburg Stirumvallei in de AWD. Van 15 t/m 22 mei verbleven ze hier, een man en een vrouw. Een groot aantal waarnemers greep de kans om de vogels van dichtbij te zien. Bij Morinelplevieren is dat letterlijk van dichtbij. Ze staan er om bekend dat ze zich tot korte afstand laten benaderen. Dit wellicht omdat ze in hun broedgebied op de 'fjell' in Scandinavië weinig mensen tegen komen. Zoals Willem Baalbergen signaleerde staat de aanwezigheid van de vogels hier niet op zich. Het is nu het vierde jaar op rij dat hier Morinelplevieren neerstrijken en verblijven. In 2016 (groepje van 5), 2017 (3) en 2018 (2) ging het steeds om een waarneming op één dag. Dit jaar zaten ze er een ruime week. Misschien kwam dat ook omdat er veel vogelaars op afkwamen. In andere jaren zijn ze wellicht ook wel langer gebleven, maar viel dat niet op bij afwezigheid van waarnemers. In 2017 was de waarneming van 12 april (ook van Willem Baalbergen). In 2016 en 2018 ging het respectievelijk om 18 en 19 mei. Er lijkt zich een patroon af te tekenen. De bekende vaste pleisterplaatsen in het voorjaar zijn Texel en het Lauwersmeer. Aantallen kunnen daar oplopen tot 20-30 vogels. Dat begint eind april, met de piek in eerste helft van mei. Na de derde week van mei zijn de vogels abrupt verdwenen en weg getrokken naar hun broedgebied. De Morinelplevieren in de Van Limburg Stirumvallei lijken in datzelfde patroon te vallen. Het moment dat ze vertrokken waren komt overeen met het vertrek van de Texelse vogels. Gaat de Van Limburg Stirumvallei wellicht een vaste pleisterplaats worden voor Morinelplevier tijdens de voorjaars trek? Alle reden om de plek in mei volgend jaar weer goed in de gaten te houden.

Morinelplevier 21 mei 2019 Amsterdamse Waterleidingduinen - Van Limburg Stirumvallei-zuid © Jan Hendriks

Distelvlinder – 23 juni 2019 Amsterdamse Waterleidingduinen – Pindabergje © Annelies Moolenaar

Invasie van Distelvlinders

Ze waren moeilijk te missen. De Distelvlinders beleefden dit jaar een invasiejaar. Met de warme zuidoostelijke stroming die vanaf 8 juni inzette bereikten grote aantallen Distelvlinders ons land. Vooral in de laatste week van juni waren ze talrijk. Op 23 juni trokken er bijvoorbeeld 22 langs in de Hogeveense Polder (RR) en 15 over de AWD (AMo). De Distelvlinder is een trekvlinder. In Noord-Amerika werd hij voorheen 'kosmopoliet' genoemd, want het is één van de meest wijd verbreide vlinders. Hij heeft een bijzonder trekgedrag en is eigenlijk altijd op pad. De vlinders die we hier zien zijn de nakomelingen van vlinders die in de winter hun reis begonnen in de Afrikaanse Sahel. De eerste generatie vliegt over de Sahara naar Noord-Afrika. Daar planten ze zich voort en de tweede generatie vliegt over de Middellandse Zee naar Zuid-Europa. Daar kruipt weer een nieuwe generatie uit het ei en zet koers richting Noordwest-Europa. Afhankelijk van de weersomstandigheden

arriveren die dan vanaf begin mei in Nederland. De grote golf kwam dit jaar later. Het koude weer in mei en de aanhoudende noordenwind deed de vlinders uitwijken naar een meer oostelijke koers. Ze kwamen in Zweden terecht. Met het inzetten van de warme periode vanaf begin juni verzeilden deze vlinders alsnog in Nederland. Vanwege de lange reis die ze achter de rug hadden zagen ze er gehavend en versleten uit. Desondanks zullen ze hier weer hun eieren afgezet hebben en

zal de nieuwe generatie weer op pad gaan, nu weer terug naar het zuiden. De Distelvlinder overwintert namelijk niet bij ons. In het voorjaar zijn de trekkende vlinders goed te zien omdat ze laag vliegen. De terugtocht lijkt vooral op grote hoogte plaats te vinden. Volgende winter start dan weer een estafette van generaties en kunnen ze ons land opnieuw bereiken als het weer gunstig is.

Schaarse broedvogels in ons waarnemingsgebied

Nadat vorig jaar de Kluut zich had gemeld als nieuwe broedvogel, was er dit jaar weer een nieuwe spectaculaire vestiging. In Offem deed een paar **Lepelaars** een broedpoging. Hein Verkade heeft hier in de vorige Strandloper verslag van gedaan. Na het laatste broedgeval in 1958 lijkt er een hervestiging van de **Nachtzwaluw** aan de gang. Het laatste broedgeval was in 1958. Na het broedseizoen volgt naar verwachting meer informatie over deze bijzondere ontwikkeling. Het **Ooievaar** paar broedde weer met succes in de Bronsgeest. Minimaal één van de partners was nieuw, want de geringde ouder ontbrak. **Slechtvalken** breiden zich uit in Nederland en zijn tegenwoordig in het hele broedseizoen in ons waarnemingsgebied te zien. Maar zekerheid over broeden blijft uit. Eén paar hield zich op rond de toren van Nora in De Blink, een ander had Katwijk-Noord en mogelijk ook Polder Hoogeweg als vaste actieradius. Het was vermoedelijk dit paar dat in Katwijk aan Zee rond de toren van de Nieuwe Kerk rondhing. Hoewel telgegevens ontbreken lijken de **Torenvalken** in ons waarnemingsgebied weer in de lift te zitten. Met name in het bollengebied zaten meerdere paren. Net als vorig jaar zwierven er weer **Bruine Kiekendieven** door het bollengebied. Ging het vorig jaar om een onvolwassen man en een onvolwassen vrouw, dit jaar was er een volwassen man die zich vooral ophield in de Zilkerpolder en Hogeveense Polder. Op 29 mei liet deze zelfs een baltsvlucht zien (RJ). Elders broedt de Bruine Kiekendief in open akkerland. Zou deze soort zich in of rond de bollenvelden kunnen vestigen? De **Oeverzwaluw** is inmiddels een vaste broedvogel geworden die zich opportunistisch weet te vestigen waar lang genoeg zandhopen aanwezig zijn. Dat kunnen ook kleinere zandhopen in bollenland zijn, waar een enkel paar een plek kan vinden. Dit jaar bood een grote zandhoop op het bouwterrein van Offem-Zuid de kans voor de vestiging van een flinke kolonie, met c. 35 paar (MWi). De **Engelse Kwikstaart** houdt stand in het bollenland, met op de vaste locaties dit jaar 8 territoria. Bij vier hiervan ging het om hybride vogels vanuit kruisingen met Gele Kwikstaart. De **Grauwe Gans** heeft zich nog relatief vrij recent in ons waarnemingsgebied gevestigd. Maar inmiddels lijkt hij zo gewoon dat er nauwelijks waarnemingen van broedgevallen worden doorgegeven. De aanwezigheid van bijvoorbeeld een paar met jongen op het bedrijventerrein 's-Gravendijk doet vermoeden dat hij in ons waarnemingsgebied net als elders in Nederland de bebouwde kom aan het koloniseren is. De **Zomertaling** is nog steeds aanwezig als broedvogel in ons waarnemingsgebied, getuige een waarneming begin juni in de Elsgesteerpolder (RG). Intrigerend is dat er op vier plekken weer hanen van de **Fazanten** zijn gehoord: in de AWD Starrenbroek, Noordduinen bij Noordwijkse Golfclub, de Coepelduynen en Nieuw-Leeuwenhorst (JP ea). Staan we aan de vooravond van een hervestiging, of zwerven er alleen één of meer solitaire hanen rond? Nachtelijke luistersessies laten zien dat **Houtsnippen** niet meer alleen in de zuidelijke AWD rond het Paardenkerkhof en Sasbergen zitten. Langs de bosrand van de Noordwijkse Golfclub tot de Malotedel bleken begin juni zo'n 4 baltsende Houtsnippen aanwezig (CZ ea). De **Appelvink** heeft zich stevig gevestigd met waarnemingen in het broedseizoen langs de hele binnenduinstrand van Langeveld tot Noordwijk, op Klein-Leeuwenhorst (CZ) en Offem (HV). De **Spotvogel** dook dit jaar op meerdere plekken op. Een zingende vogel op de St Bavo liet zich goed bekijken. Daarnaast zaten er territoria in de Hogeveense Polder (2 JDu PS) en in de AWD bij De Zilk (AMo). Er zaten op minimaal 5 plekken **Grauwe Vliegenvangers**, in de AWD, de binnenduinstrand Langeveld en Nieuw-Leeuwenhorst (MK ea). In Schrama in de AWD en bij de Noordwijkse Golfclub bleven **Fluiters** tot ver in het seizoen zingen. Ook in het Langeveld en het Achterhaasveld waren ze (kort) te horen. Duidelijkheid over broeden was er niet. Bijzonder was het territorium van een **Vuurgoudhaan** bij de Noordwijkse Golfclub die daar tot 2 juni gehoord werd (JF JP).

Maandoverzicht

april

April was een zonnige maand. Het weerbeeld was over de maand wisselend. Warme, zonnige dagen wisselden af met koudere wanneer de wind naar het noordoosten ging. Na een zachte start was het met de noordoostenwind tot het midden van de maand koud. Vanaf halverwege de maand draaide de wind meer naar zuidoost en was er een lange periode met warme dagen.

Draaihals 24 april 2019 Amsterdamse Waterleidingduinen - Haasveld
© Wim Tange

De eerste **Nachtegaal** was vroeg en zong op 6 april in het Achterhaasveld in de AWD (AMo). Al op 7 april was de eerste **Koekoek** te horen in de AWD (MK). Op 8 april verbleef er een **Raaf** (MM). Een **Draaihals** foerageerde op 24 april in het Haasveld in de AWD (WT). De eerste **Boomvalk** verscheen daar op 30 april (JW). De arriverende zomergasten volgden zich in rap tempo op, met de eerste **Boompieper** op 2 april (AH), **Gele Kwikstaart** op 5 april (CZ) **Huiszwaluw** op 12 april (PS), **Braamsluiper** en **Grasmus** 15 april (JH), **Tuinfluit** 22 april (SP) en als hekkesluiter **Kleine Karekiet** op 28 april (AM).

*Braamsluiper 2 mei 2019 Katwijk aan Zee - De Puinhoop
© Wijneldt Boelema*

liefst 30 **Ooievaars** in de Elsgeesterpolder (RG). Ook langs de zeetrekpost passeerden regelmatig roofvogels, waaronder een **Blauwe Kiekendief** op 23 en 24 april en een **Visarend** op 23 april (JD). De eerste **Grote Stern** voor de zeetrekpost was uitzonderlijk laat op 13 april (JD). Grote groepen **Brandganzen** passeerden op 17 en 18 april met 2460 en 1867 vogels (JD). Op 20 april pakte de doortrek van **Dwergmeeuwen** met 1835 vogels (JD). Op 22 april vloog de laatste **Grote Zilverreiger** van het voorjaar langs (JD). In Polder Hoogeweg verbleef op 12 en 14 april een man **Pijlstaart** (PS). Ook voor trekkende zangvogels was de zuidoostenwind rond 20 april gunstig. Over de Noorzijderpolder vloog op 18 april een **Roodkeelpieper** (RG). Er was een doortrekgolfje van **Engelse Kwikstaarten** met 4 in het Langeveld op 19 april (JS). **Paapjes** trokken door tussen 20 en 22 april, met 1-2 vogels in de AWD (HL ea) en in Polder Hoogeweg (PS). Ook was deze periode goed voor **Beflijsters**, met 5 in de Coepelduynen op 20 april (WBo) en 6 in de AWD Van Limburg Stirumvallei op 22 april (JK). In Rijnsoever zat op 26 en 27 april een man **Bonte Vliegenvanger** (JV ea). Op 28 april zong er een **Fluiter** in het de binnenduintrand van het Langeveld en in Nieuw-Leeuwenhorst (AM).

Op 22 april was een **Grote Vos** aanwezig in de binnenduintrand van de Coepelduynen (GB). Deze vlinder was dit jaar opvallend talrijk in Nederland en plantte zich voor het eerst sinds 30 jaar weer voort in ons land. Het **Oranjetipje** had een goed jaar en werd van 16 t/m 22 april op meerdere plekken in de binnenduintrand van de Noordduinen en de AWD gezien (CZ ea).

*Fluiter 31 mei 2019 Amsterdamse Waterleidingduinen - Achterhaasveld
© Marc Kolkman*

mei

De maand mei was relatief koel en brak de lange reeks van maanden met relatief hoge temperatuur. Met een aanhoudende noordelijke stroming begon de maand koel en licht wisselvallig. Vanaf de 10^e werd het met een noordoostelijke stroming zonnig en droog, zodat de mei uiteindelijk opnieuw als droge maand uit de bus kwam. Pas in de tweede helft van de maand liepen de temperaturen wat op.

De laatste **Beflijster** van het voorjaar liep op 2 mei in de Noordduinen (RG). Op 3 mei vloog een **Kwartel** op uit een bollenveld in Polder Hoogeweg (PS). Die dag vlogen er een **Visarend** en een **Rode Wouw** over Sollasi (RJ) en op 8 mei over Rijnsoever Katwijk (AMe). Op 8 mei waren er 4 **Zwartkopmeeuwen** aanwezig in de Hogeveense Polder (RG). Op 18 mei liet de eerste **Bosrietzanger** zich horen in de Noordduinen bij de Noordwijkse Golfclub (JF). Dat was ook de eerste dag voor de **Spotvogel** die zong in het Middengebied (CZ) en in de binnenduintrand van Langeveld (HN). Tussen 12 en 18 mei was er doortrek van **Wielewalen**. Op 12 mei zong er één in de binnenduintrand Langeveld (JZ LS), op 14 mei in het Vogelenveld van AWD (JZ) en op 18 mei in Rijnsoever Katwijk (AM JHa). In het Langeveld was die dag zelfs een paar aanwezig (HB). Op 17 mei dook een man **Gekraagde Roodstaart** op in een tuin langs de Leeuwenhorstlaan in Boerenburg.

(FS). Op 18 mei vloog nog een vrouw **Smelleken** over de Coepelduynen (CZ). In de AWD trok het Weetje van de Blauwe Paal doortrekkende steltlopers aan, zoals een **Kemphaan** op 18 mei (MK) en 3 **Groenpootruiters** op 20 mei. Ook liepen er die dag 8 **Kleine Plevieren** (NR). Van 15 t/m 22 mei pleisterden 2 **Morinelplevieren** in de Van Limburg Stirumvally in de AWD (WB ea). Een **Kruisbek** vloog over AWD op 24 mei (AMo). De laatste doortrekkende **Tapuit** zat op 26 mei in de Coepelduynen (GB). Op 31 mei vlogen 6 **Kleine Barmsijzen** over de AWD bij De Zilk (MK).

Op 7 mei fladderde een **Oranjetipje** door Boerenburg (JH). Langs de Langevelderslag liep op 18 mei een **Wezel** met een jong (RRo)

juni

De maand juni was de warmste sinds 1901. De maand begon al meteen met hoge temperaturen.. Daarna kwam de wind een aantal dagen in de westhoek te zitten met normale temperaturen. Vanaf 8 juni startte een serie warme dagen, af en toe even afgewisseld met een storing en onweersbuien. Op 22 juni was er harde wind uit het noordwesten met windkracht 7.

Bruine eikenpage 30 juni 2011 Noordwijk - Noordduinen - Noordwijkse Golfclub © Erik Verling

Over Sollasi vloog op 1 juni een **Wespendief** (RJ). Op 2 juni vloog een **Zwarte Wouw** over strand naar noordoost (BB). Langs de zeetrekpost vloog een **Kleine Zilverreiger** (JD) en over 's-Gravendijk een **Bijeneter** (GJ). Op 6 juni vloog een **Kluut** over Noordwijkerhout (SW). Langs de zeetrekpost passeerde op 7 juni een **Drieteenmeeuw** (JD). Een **Noordse Stormvogel** vloog op 21 juni hoog over strand (PS). Op 10 juni vloog een **Grote Gele Kwikstaart** over de Coepelduynen (JHa). In de AWD waren 13 juni alweer de eerste 2 **Witgatten** aanwezig in De Wouwen (AMo). Op 25 juni riep een **Kwartel** in de Luchter Zeeduinen (ME ea). Op 30 juni vlogen er 4 **Zwartkopmeewen** langs de zeetrekpost (JD) en waren er 4 tweedejaars aanwezig bij de Binnenwatering (AM). Vanaf 20 juni vlogen bij de Noordwijkse Golfclub weer **Bruine Eikenpages**, met een maximum van 8 (CZ ea). De vestiging vorig jaar lijkt dus door te zetten. Op 9 en op 15 juni vloog er een **Duinparelmoervlinder** in de AWD omgeving Pindabergje / Luchter Zeeduinen (AT EM). Met de zuidoostenwind bereikte de **Zadellibel** dit jaar ons land. Op 22 juni vloog er één in de Zwetterpolder (RR). Vanuit de populatie in de AWD bereikte op 28 juni een **Zuidelijke Keizerlibel** het Kachelduin in de Noordduinen (CZ). Een **Vuurlibel** was op 29 juni aanwezig in de AWD in het Achterhaasveld (JW). Met het warme weer doken er vanaf 8 juni op veel plekken **Zwervende Heidelibellen** op, o.a. AWD, Noordduinen, Coepelduynen, Middengebied en Zwetterpolder (JW ea). Op 17 juni zaten er 3 jonge **Boommarters** bij de Duindamseslag (MV). In de AWD bij de Zilk liep op 23 juni een familie met 3 jonge **Bunzings** (FN).

Waarnemers

AH	Arjan de Heer	HB	Han Blankert	JS	Joost van der	PD	Peter van Duijn
AM	Annelies Marijn	HL	Hugo Langezaal	JV	Joas de Vreugd	PS	Peter Spierenburg
AMe	Arnold Meijer	HN	Hans de Nobel	JW	Jan Wierda	RJ	Rob Janssen
AMo	Annelies Molenaar	HV	Hein Verkade	JZ	Jos Zonneveld	RG	Reinder Genuit
AT	Arie Twigt	JB	Joost Bouwmeester	LS	Leo Schaap	RR	René van Rossum
BB	Bas van der Burg	JD	Jelle van Dijk	ME	Mary van der Es	RRo	Rutger Rodscheid
CZ	Casper Zuyderduyn	JDo	Joris van Duivenvoorden	MK	Marc Kolkman	SP	Sven Pekel
FS	Fam. Schipperijn	JF	Jaap Faber	MM	Maud Mommers	SW	Sjaak Weijers
FN	Freek Niewold	JH	Jan Hendriks	MV	M. van der Veen	WBa	Willem Baalbergen
GB	Gijsbert van der Bent	JHa	Joël Haasnoot	MWi	Menco Wiersema	WBo	Wijndeldt Boelema
GJ	Gertjan de Jong	JK	Joep Kouwenhoven	NR	Nico Rensen	WT	Wim Tange
GM	Gerard en Marijk	JP	Johan Passchier				

bron: www.waarneming.nl

